

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

TEMATY DO ROZMÓW

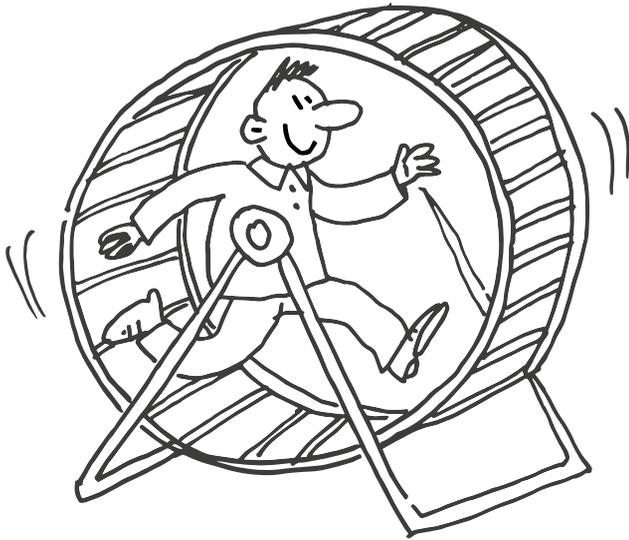
Теми для розмов про
нас і наші країни.
Польською та українською
мовами.

ЧАСТИНА
ЧЕТВЕРТА

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

TEMATY DO ROZMÓW

Текст: Мая Крамер, Кароліна Лаубе Крамер
Мериторична консультація: Управління освіти столичного міста Варшави
Переклад: Світлана Дахно
Педагогічна консультація: Ірина Іванюк, кандидат педагогічних наук
Графічний дизайн і верстка: Кароліна Лаубе Крамер
Ілюстрації: OUZO DESIGN

Видавці:
Фонд «Кохая Польшу», e-mail: fundacja@kochampolske.eu
Союз польських метрополій, e-mail: biuro@metropolie.pl

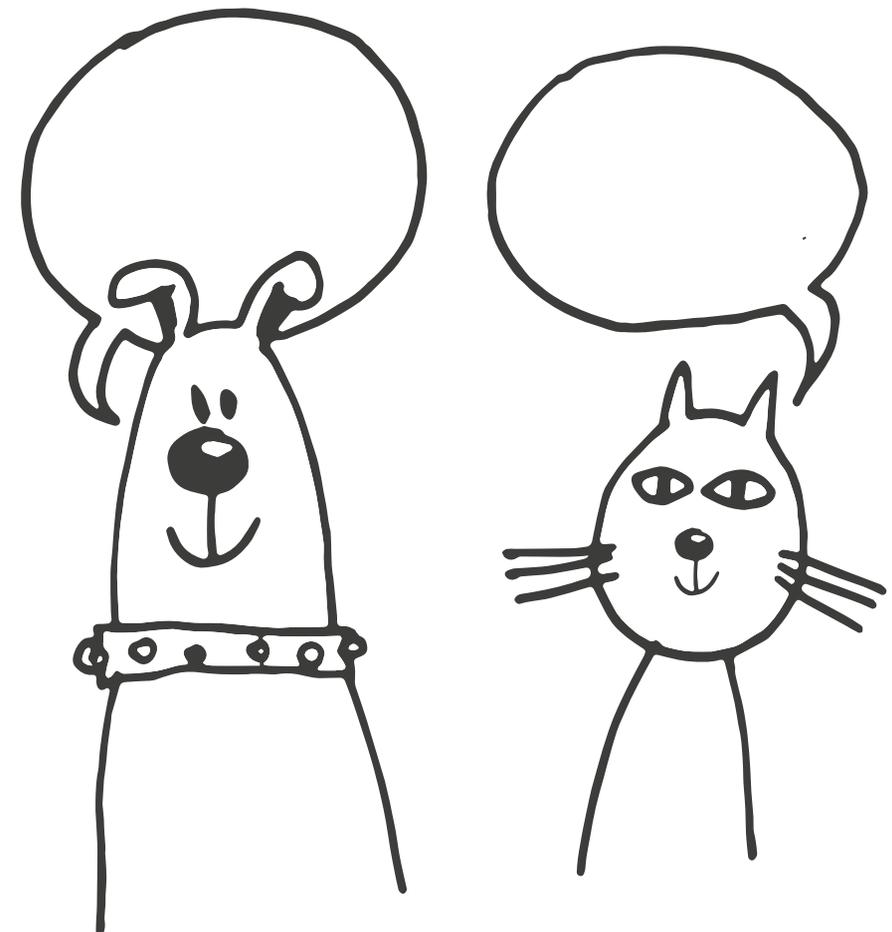

ISBN: 978-83-7781-164-1

© Copyright by Фонд „Кохая Польшу”

Варшава 2022

Всі права захищені

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

ДОРОГІ БАТЬКИ, БАБУСІ ТА ДІДУСІ, СУСІДИ, ВЧИТЕЛІ, ОПІКУНИ!

Ви тримаєте у Ваших руках збірку універсальних матеріалів: «Теми для розмов з дітьми». Запропонуйте їх своїм підопічним. Спонукайте їх до спільного цікавого й творчого проведення часу зі своїми ровесниками з-за кордону.

Пропозиція

Не маючи вибору, не з нашої вини, ми всі опинилися в ситуації, в якій мусимо собі дати раду. Сподіваємося, що наш світ дуже швидко повернеться до нормального життя, що ми знову будемо жити спокійно, нормально. Не відчуваючи загрози, без страху, страждань і сліз. Треба перечекати цей складний період. Легше пробудити в собі надію, коли ви не самотні, діючи, а не будучи пасивним, займаючись творчою діяльністю, що надає сенс життю. Давайте спільно використаємо обставини та час, щоб:

- представити один одному свою країну, культуру та звичаї;
- поділитися досвідом, емоціями;
- краще пізнати і зрозуміти один одного;
- хоча б на хвилину відкинути думки про сумну реальність і посміхнутися, хоча б на хвилину;
- почати вивчати мову сусідів;
- можливо встановляться взаємини, що переростуть у довготривалу дружбу.

Розмовляючи, діючи, роблячи щось спільно, легше зберегти ілюзію нормальності, хоча ситуація не є нормальною.

Про „Теми для розмов з дітьми”

Всіх нас приголомшила ситуація. Ми знали, що повинні реагувати швидко та конструктивно. Готуючи цей матеріал, ми використали книгу „Неочевидна Польська Складанка”, що запрошує до розмов про Польщу між різними областями і незалежно від поколінь. „Складанку” написано для дітей та підлітків, а також їхніх опікунів, які проживають у Польщі. Саме тому в ній посилення на польську реальність: мову, культуру, традиції та географію. Тепер ми використовуємо цю публікацію, щоб поговорити з вами. Вона про Польщу, тому може допомогти нашим гостям почуватися впевненіше. Найважливіша її мета - пізнати один одного.

Діємо так швидко, як тільки це можливо, немає часу на те, щоб створювати все з нуля. Пам’ятайте:

- тексти написано з орієнтацією на польського читача;
- ми їх не змінювали (хоча є винятки);
- кожен текст перекладено українською мовою професійними перекладачами;

- ми представляємо ідентичні матеріали для ілюстрацій: польською і українською мовами;
- до кожної теми додано спеціальну рамку з пропозиціями перших кроків для спільних розмовах – це натхнення та ідеї для спільної активності.

Щоб якомога швидше надати вам готовий матеріал, ми розділили його на частини - наступні теми будемо викладати послідовно.

Про що розмовляти?

Незалежно від обставин, доба має 24 години. Як проводити час під одним дахом? Що робити? Ключ – розмова, під час розмови час летить швидко. Варто розмовляти, щоб було приємно та, щоб хоча б на хвилинку, відволекти думки від понурої, трагічної реальності.

З чого почати? У стресовій ситуації складно придумати тему, навіть таку, яка б здавалася очевидною. Тож, ми пропонуємо підводки до розмов, починаємо з них. Теми – це лише початок. Ваші подальші дискусії та діяльність можуть йти в будь-якому напрямку, відповідно до вашої волі, бажань і зацікавлень.

Про що говорити? Обидві наші країни є темою. Нас більше об’єднує, ніж розділяє, хоча раніше ми цього не усвідомлювали. Ба, ми навіть не думали про нашу близькість. Після розмов виявиться, з обох точок зору, що у нас так само, як і у вас, тільки трохи інакше. Насправді, без винятку, немає теми, яка б нас не об’єднувала.

Тем для розмов буде багато.

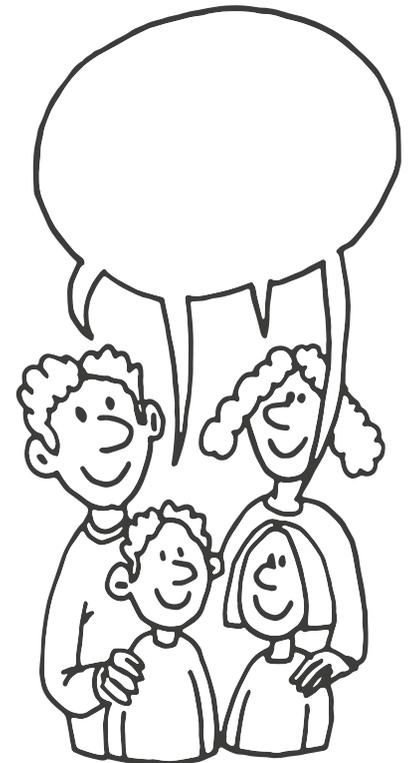
Як користуватися матеріалами?

Запропоновані теми стосуються повсякденного життя, універсальних переживань, їх можна обговорювати на будь-якому рівні: від наймолодших до найстарших, незалежно від поколінь. Матеріали розраховані на дітей, хоча буде приємно, коли до розмови долучаться батьки (за бажанням дітей).

Ви обираєте тему, розмовляєте, дієте.

Ви можете використовувати матеріали на електронних пристроях або роздрукувати їх. «Теми для розмов з дітьми» підготовлено в найпростішому, чорно-білому графічному варіанті. Аркуш формату А4 можна легко роздрукувати навіть на найзвичайнішому принтері.

**Тримаємо кулачки за всіх вас!
Союз польських митрополій
та Фонд „Я люблю Польщу”.**

АГРОТУРИЗМ

СПОКІЙ, ЗАПАХ СІНА, ЯЙЦЯ ПРЯМО З-ПІД КУРКИ

Більшість з нас сьогодні живе в містах і містечках – швидкий темп життя, пробки, вихлопні гази, великі відстані, що потрібно подолати, проживання в багатоквартирному будинку чи закритому житловому комплексі. Повернення до природи – це ідея відпочинку серед лісів, полів і лугів. Можливість подихати чистим повітрям, спробувати натуральну їжу, пізнати смак свіжого коров'ячого молока та домашніх курячих яєць. У сільській місцевості можна відірватися від повсякденного життя, пригальмувати і спостерігати за тим, що відбувається навколо. Варто спекти хліб, зробити сир, погладити тварин, зліпити щось із глини, пізнати звичаї та традиції. У селі легше займатися своєю справою. Ну, майже. Можливо варто під час свят, чи вихідних днів поїхати і побачити як виглядає польське село? Може такий відпочинок виявиться приємнішим, ніж тривалий переліт і натовпи на узбережжі найтеплішого моря?

ЗАВДАННЯ – ВИКЛИКИ

Завдання на сезон. Хочеш познайомитись із справжнім польським селом зблизька? Якщо так, вибери завдання для себе.

- Понюхаю, як пахне свіжоскошений луг.
- Зроблю подушку з сухого сіна.
- Скуштую молоко прямо з-під корови.
- Спробую домашні курячі яйця.
- Зроблю вінок, або букет з польових квітів.
- Послухаю жаб'ячий концерт.
- Почую, як співає півень.
- Спробую, як смакують фрукти зірвані з дерева (з куща) й овочі, безпосередньо з грядки.
- Помию волосся у відварі з трав, наприклад, у мильнянці (Не знаєш, що це – перевір).
- З'їм салат з кропиви та інших бур'янів.
- Проїдусь на кінному возі, або тракторі.

Інші виклики, які...

-
-
-
-
-

ПЕРШИЙ КРОК

Порозмовляйте про місця, в яких ви живете. Місто? Село? Знайдіть схожість і відмінність. Поміркуйте про переваги відпочинку, проведеного в сільській місцевості, в оточенні природи. Вам подобається ідилічна атмосфера, чи це не ваша казка? Які розваги могли б вам сподобатися? Що переважає? Недоліки? Переваги?

Пані вівця запрошує до себе в село. Чим вона спокушає?

ІНТЕРВ'Ю

Знайди когось, хто живе, або жив у справжньому селі. Порозмовляйте про це. Запитай, чого їй/йому не вистачає найбільше? Що їй/ йому заважало, не влаштувало. Про що згадують? За чим сумують?

БЕЩАДИ

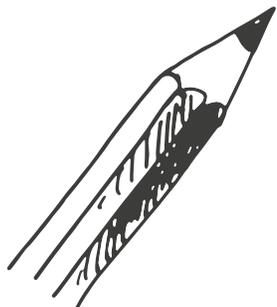
РАЙ ДЛЯ ПРОГУЛЯНОК, РОЗДУМІВ, ІДЕАЛЬНЕ МІСЦЕ, ЩОБ ЛЮБУВАТИСЯ КРАЄВИДАМИ

Дико, красиво, далеко від цивілізації. Полонини, Солинське озеро, ведмеді, вовки, національний парк, мішанина культур. Бещадська земля завжди вабила людей з розвиненою уявою, незалежних, непокірних, які шукають свободи. У Бещадських горах можна залишатися на довгі роки, можна приїжджати сюди регулярно, а можна й тільки доторкнутися до цього клімату – приїхати, побачити і вирішити, що робити далі. Той, хто любить нічні клуби та ресторани і щодня ходить в торговий центр, точно не знайде тут свого місця. Інша ситуація з тими, хто шукає рівноваги, спокійного темпу, природи під рукою, зустрічей з дикою природою, вимогливих умов життя. Ця адреса спеціально для них. Всупереч першій думці, яка може скластися, мешканці Бещад не суворі й закриті, а відкриті й гостинні – вони привітно запрошують і знайомлять нових відвідувачів з цією чарівною країною. Бещади особливі, в них можна закохатися.

ТЕСТ НА СУМІСНІСТЬ

Порівняй свої асоціації зі своїми вподобаннями, звичками і мріями. Як гадаєш, тобі буде добре в Бещадах?

ТАК НІ

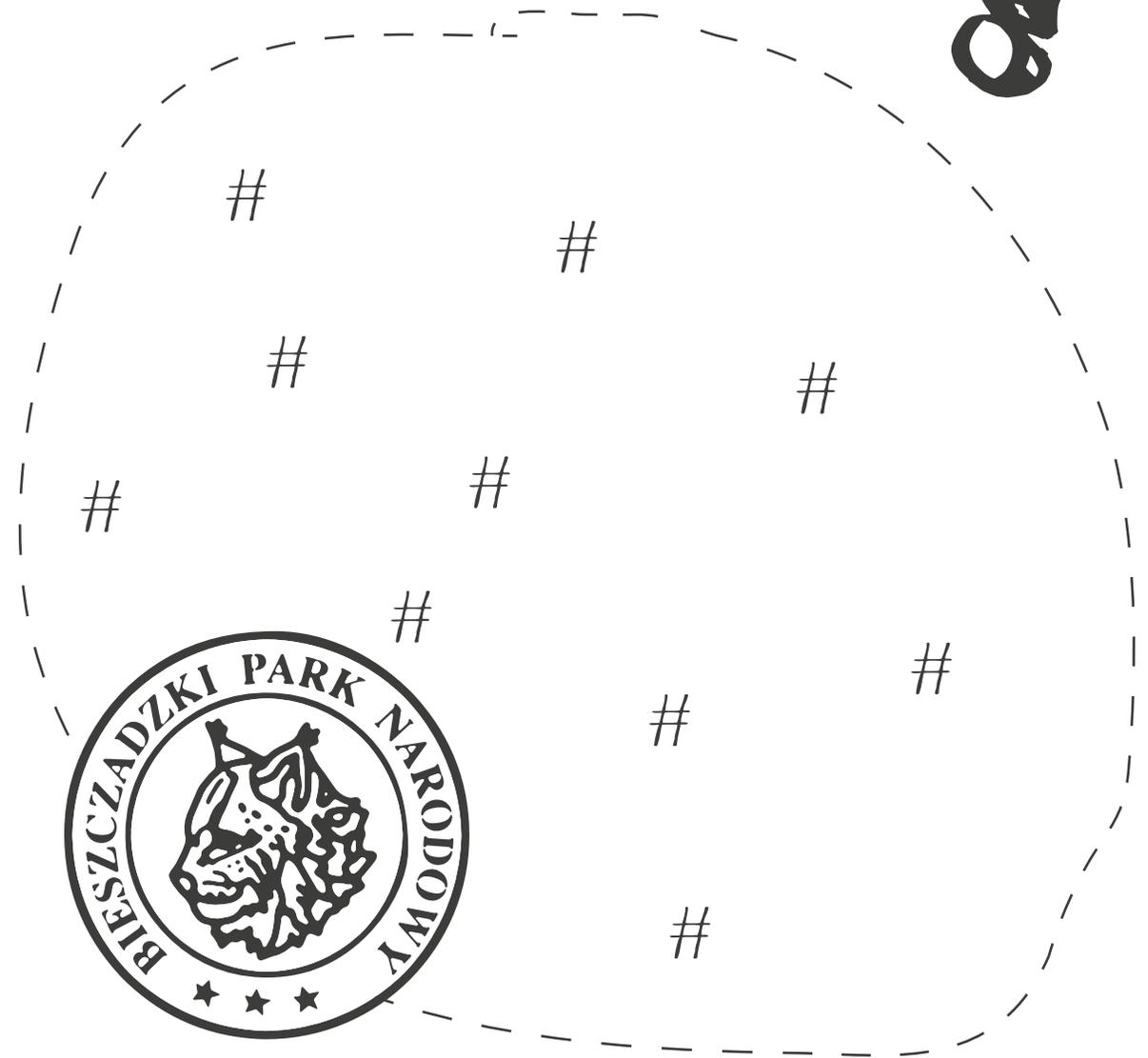
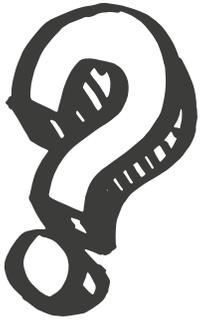

Якщо ТАК, заплануй подорож. Якщо НІ, то може все-таки вирішиш поїхати туди хоч на трохи і на власні очі побачити, як там насправді. А що якщо ти передумаєш і Бещади змінять твій вибір, твоє життя?

ТЕСТ АСОЦІАЦІЙ

Склади список асоціацій, пов'язаних з Бещадами.

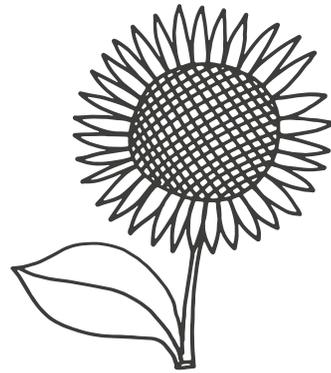
У мене Бещади асоціюються з:

ПЕРШИЙ КРОК

Знайдіть цю територію на карті - спільну для обох наших країн. Дізнайтеся, яка частина Бещадських гір знаходиться в межах Польщі, а яка — на боці України. Порівняйте поверхню, висоту найвищих вершин. Подумайте - мандрівні тварини спільні, вони не знають кордонів!

ВОЛОШКИ, МАКИ, СОНЯШНИКИ

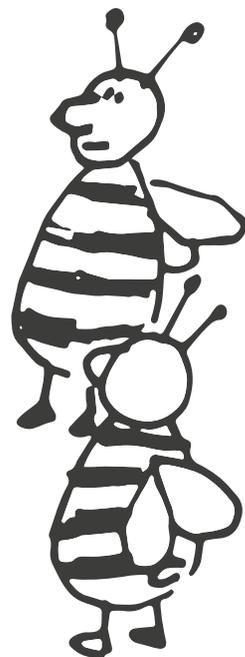
КВІТУЧІ СИМВОЛИ ЛІТА І КАНІКУЛ

Польське село змінюється. Маленькі земельні ділянки перетворюються на великі площі для вирощування рослин. У поле виїжджають найсучасніші машини, а селянина з косою можна побачити лише на картинах і старих фотографіях. Незважаючи на це, уздовж ґрунтових доріг ростуть і викликають захоплення оточуючих барвисті волошки, маки та багато інших квітів. З них можна зробити букет – одного відтінку або ж в усіх кольорах веселки, вінок на голову (найгарніший - волошковий) або гербарій. Їх можна зривати без вагань, польові рослини не охороняються. Також можна лягти і дивитися, радувати очі барвами, милуватися, нюхати і запам'ятовувати. Краса польових рослин не тільки радує око, а й несе у собі щось зворушливе - різноманітність, ніжність, радість.

УВАГА

Чи ти знаєш, що у світі, зокрема й у Польщі, зменшується чисельність бджіл? Це серйозна проблема, тому що ми залежні від них. Варто про це почитати і приєднатися до діяльності, спрямованої на їх порятунок.

Ти можеш прийняти бджолу (акція Greenpeace), будувати вулики на дахах, влаштувати галявину на газоні перед будинком, або ініціювати таку акцію у школі. Кожен рух – це вже щось. І, звісно, купи, або позич прекрасну книжку Пьотра Сохи „Бджоли”, видавництва Дві Сестри. Завдяки цій книжці ти знатимеш все про життя цих чудових, корисних комах. Ти будеш їх любити і цінувати.

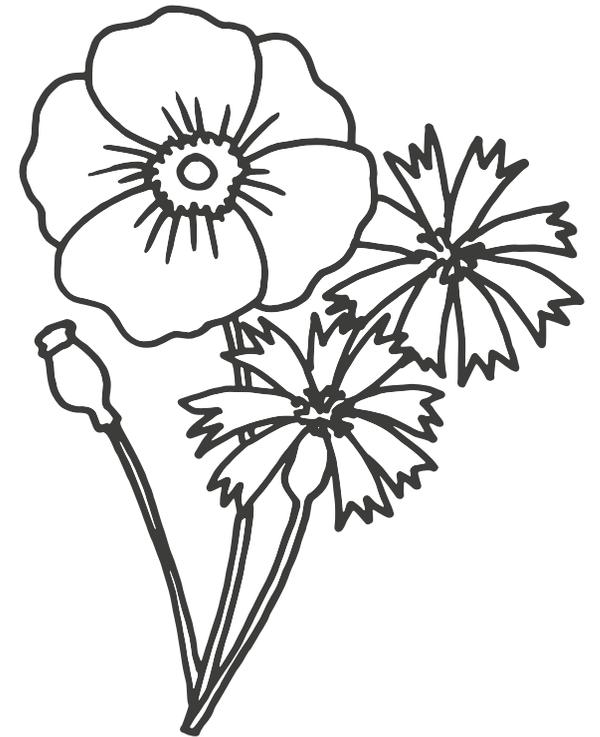

ГЕРБАРІЙ

Як виглядають соняшники? Усі знають, але не всім відомо, що соняшник є одним із найбільш впізнаваних символів України. Ці красиві жовті квіти асоціюються з сонцем і радістю. Ти також знаєш маки і волошки, але чи ти можеш розпізнати інші польові рослини? Якого кольору їх квіти? Ти знаєш, як вони виглядають?

Знайди інформацію про ці види в Інтернеті. Вивчи їх латинські назви, переглянь фотогалерею, ботанічні гравюри (ілюстрації). Коли знайдеш їх у полі чи на лузі, зірви і збери букет та/або зроби гербарій. Вони виглядатимуть красиво. Зазнач, які з них тобі вдалося знайти і розпізнати. Може спробуєш їх намалювати з натури?

Подорожник ланцетолистий
Волошка лучна
Цикорій дикий
Польова гвоздика
Нечуйвітер волохатенький
Кукіль звичайний
Конюшина лучна
Чебрець широколистий
Мак дикий
Золотушник звичайний
Ромашка лікарська
Пижмо звичайне
Вика мишачий горошок
Маруна дівоча

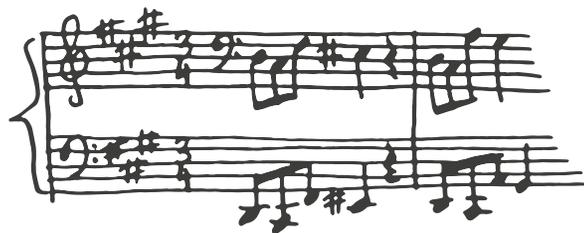
ПЕРШИЙ КРОК

Скомпонуйте букети з типових польових квітів. У нагоді стануть кольоровий крафт папір для квітів. Цікаво, чи будуть ваші букети схожими? Для України важливою символічною квіткою є соняшник. Також можна намалювати картину, ботанічну гравюру. Якщо ви ніколи не збирали польових квітів, у вас немає власних спогадів, пошукайте натхнення в Інтернеті, познайомтеся з їх видами.

ФРИДЕРИК ШОПЕН

НАЙВІДОМШИЙ У СВІТІ ПОЛЬСЬКИЙ КОМПОЗИТОР

Не виключено, що він найвідоміший поляк у світі, хоча його домівкою була Європа. Він, безперечно, найславніший польський композитор в історії, один із найбільших творців романтичної музики. Шопен створив унікальні полонези, мазурки, етюди, ноктюрни, фортепіанні концерти, що захоплюють донині. З його мистецтвом ми зустрічаємось на концертах, сольних концертах, конкурсах і фестивалях. З 1927 р. у Варшаві кожних п'ять років проходить Міжнародний конкурс піаністів ім. Фридерика Шопена (широко відомий як Конкурс Шопена). Це унікальна подія для любителів його музики – мільйони людей по всьому світу з захопленням дивляться та слухають віртуозні виступи онлайн, а переможці конкурсу здобувають світове визнання. Недільні концерти у варшавському парку Лазенки біля пам'ятника Шопену завжди приваблюють натовп. Ми любимо музику Шопена. У ній є магічна сила. Її слухає увесь світ.

ЗАВДАННЯ № 1А – СЛУХАННЯ

Послухай музику Шопена. Можна прослухати різні твори, порівняти інтерпретації кількох віртуозів. Можливо, ти відкриєш якесь виконання, яке найбільше вразить твоє серце?

ЗАВДАННЯ № 1Б – ВРАЖЕННЯ, АСОЦІАЦІЇ, ВИРАЖЕННЯ

І які враження? Запиши спонтанні слова, що спадають тобі на думку під час прослуховування та після прослуховування твору. Немає неправильних асоціацій. Ти також можеш щось намалювати, розфарбувати, висловити свої емоції. Просто відкрійся для музики! Але слухати ти можеш і з заплющеними очима.

РЕКЛАМНИЙ СЛОГАН

Придумай рекламний слоган, що приверне увагу до музики Шопена тих людей у світі, які ще його не знають. Переклади його будь-якою мовою, на власний вибір, навіть найдивнішею мовою в світі - онлайн-перекладач допоможе тобі. Розмісти цей слоган десь в мережі. Може вдасться?

ПЕРШИЙ КРОК

Незалежно від того, чи цікавитесь ви класичною музикою, організуйте міні-концерт Шопена. Знайдіть в Інтернеті твори Шопена в інтерпретації шанованих польських та українських піаністів. Вслухайтеся у романтичну музику. Оцініть обидва виступи. Дізнайтеся, хто найвідоміший український композитор.

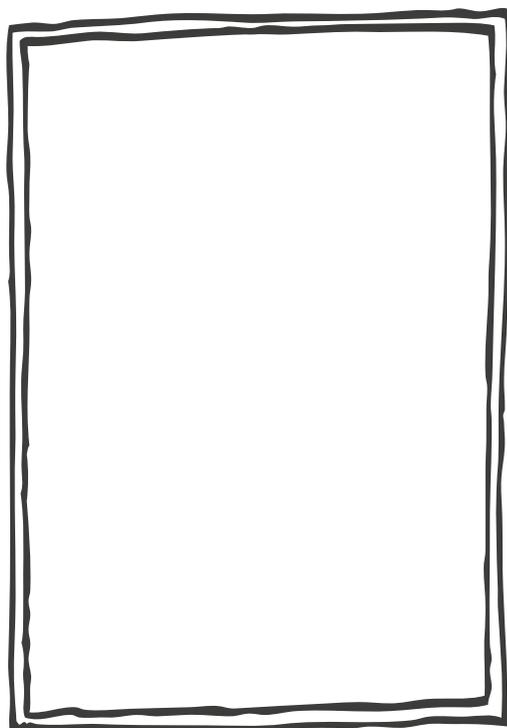
ЯНУШ КОРЧАК

ПРИСВЯТИВ ЖИТТЯ ДІТЯМ

Педагог, письменник, лікар, вихователь, опікун, натхненник. У дитині побачив людину. Він відійшов від сучасних йому поглядів і педагогічних схем щодо дітей. Був їхнім другом. Вчив їх поважати і боровся за їхні права. Старий Доктор, як його називали, вважав, що добрий вихователь не тисне, а дає волю, не тягне, а піднімає, не пригнічує, а формує, не диктує, а навчає, не вимагає, а просить. Свою авторську педагогіку, засновану на партнерстві, він почав реалізовувати будучи директором Єврейського сирітського будинку у Варшаві – ще перед I світовою війною. Тут народилися новаторські педагогічні ідеї. Він навчив дітей самоврядуванню та спільній відповідальності. Його підопічні видавали газету, доглядали за молодшими, колегами, у дитячому суді оцінювали поведінку не лише однолітків, а й вихователів. Цей неординарний чоловік, як ніхто інший, серйозно ставився до дітей, стверджував, що «Немає дітей, є люди». І він любив їх більше за все. Хіба це не прекрасне бачення вчителя і вихователя?

МОДЕЛЬ МЕНТОРА

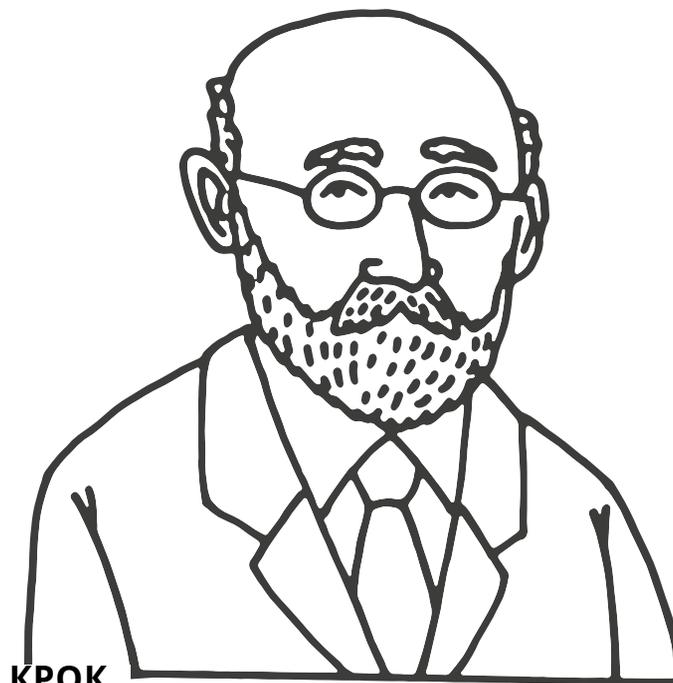
Запиши характеристики вчителя, який йде поруч з тобою, а не паралельною стежкою. Який сприяє твоєму розвитку, а не стримує. Можливо, поряд з тобою є такі вчителі? Навіть якщо ідеал поки в списку твоєї мрії, не втрачай надії. Уяви собі майстра. Опиши її/його риси характеру, намалюй цю постать. Ви зустрінетеся одного дня на спільному шляху.

ГАЗЕТА

Януш Корчак видавав унікальну газету, експериментальний тижневик „Малий огляд”, який редагували дорослі особи, проте він був наповнений текстами, авторами яких були єврейські та польські діти. „Найбільшу цінність мають листи, в яких хтось пише про те, чого не може сказати батькам чи в школі. Те, про що діти говорять між собою, і тепер у них є можливість сказати відверто, без сорому і страху, що над ними посміються”, – сказав він про матеріали. Багато видатних польських письменників опублікували свої перші твори в „Малому огляді”.

Тобі коли-небудь спало на думку зробити газету? Газета про клас, школу, мікрорайон, хобі, про те, що тебе цікавить? Ти, звісно, можеш писати блог в Інтернеті, це чудова ідея, але це не те саме. Залучи журналістів-любителів, колег, сусідів до співпраці та створи газету. Можливо, виявиться, що ви влучите в десятку і будете мати багато читачів. Все залежить від ідеї та якості виконання.

ПЕРШИЙ КРОК

Знайдіть цитати Януша Корчака в Інтернеті.

Скориставшись перекладачем Google, перекладіть їх українською та порозмовляйте про те, чи думки Старого Доктора для вас влучні та переконливі. Поставте кожній мудрій думці зірку, наприклад, від одного до шести.

КОРОВИ НА ПАСОВИЩАХ

ЧИ ЦЕ НЕ МАЛЬОВНИЧО?

Як виглядає корова? Усі знають. Незабаром, можливо, на це питання не буде однозначної відповіді. Все менше ми можемо і невідомо, як довго ми зможемо бачити чорно-білих, плямистих чи червоних корів, які пасуться біля доріг. Мальовничий краєвид, певним чином зворушливий, асоціюється з сільським пейзажем. Корова - класичний, витончений об'єкт, увічнений на народних гобеленах і картинах відомих художників. Завдяки їхнім роботам ми маємо уявлення про те, як століттями пастухи в простих шатах виганяли корів на пасовища, поїли у броді, випасали, з тугою дивлячись у небо (смартфонів не було) чи дрімаючи. Корови цілий день ліниво паслися, скубали траву і сидячи її пережовували. Ідилічна картина. Сьогодні мабуть ніхто не має жодної корови. Кілька корів - це також клопіт. Масштаб прибутку має значення і лише великі господарства забезпечують хороший результат. Автоматизовані зали, корови в високих блоках. Хто дивується, що нині живі молокозаводи ніколи не бачили неба? Відбулася зміна. Чи так має бути?

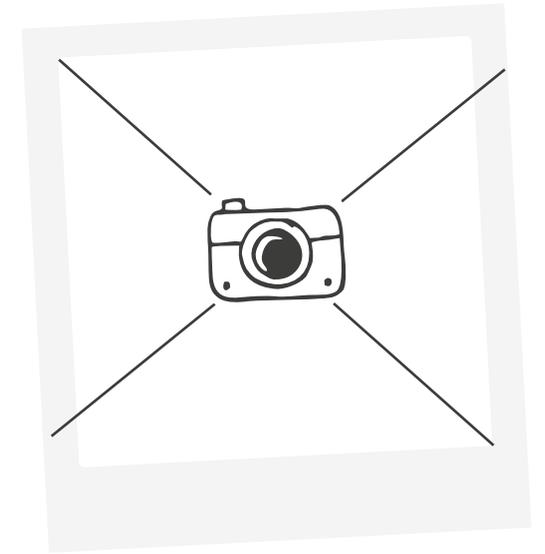

ПЕРШИЙ КРОК

Поговоріть про споживання м'яса. Як виглядає ваше щоденне меню? Поміркуйте разом про вегетаріанство з точки зору власного здоров'я, глобального потепління та благополуччя тварин. Тема важлива і серйозна.

ДОКУМЕНТАЦІЯ

Подорожуєш Польщею? Шукай корів. Побачиш якусь? Сфотографуй - це корова, чи біла ворона (синонім рідкісного явища)? Вклей ТУТ. Опублікуй на Інстаграмі. Час увіковічнити корів на світлинах, поки їх не закрили у промислових корівниках.

Можеш також пошукати графічні художні твори, на яких творці записали корів для нащадків. Шукай найдавніші роботи, найвидатніших живописців, але й також створені в наш час. Порівняй різні стилі. Може ти сама/сам розфарбуєш чи намалюєш корову? Спробуй створити корову з трикутників (прочитай докладніше і дізнаєшся, що цей геометричний метод використовується в анімації).

МЕМ І ІНШЕ

Найближчим часом діти запитують у батьків: звідки молоко, як виглядає корова, чому молоко називають плямистим і чому корова не завжди фіолетова (як з упаковки добре відомого шоколаду)? Треба бути готовим до відповіді.

Створи мем, комікс, напиши вірш, або зроби щось інше, важливо, щоб у головній ролі була корова.

УВАГА!

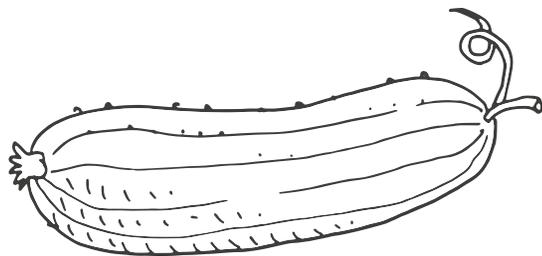
Альберт Ейнштейн сказав: „Ніщо не принесе більше користі здоров'ю людини і не збільшить шанси збереження життя на Землі так, як еволюція в напрямку вегетаріанського харчування”.

Не кожен повинен бути екологом чи вегетаріанцем. Немає примусу. Але всім важливо знати вплив промислового тваринництва на навколишнє середовище та те, як добробут тварин пов'язаний з гуманітарними цінностями. Вистачить просто почитати і подумати.

МАЛОСОЛЬНІ

ОГІРКИ ЗВІСНО. НАША ПОЛЬСЬКА КЛАСИКА

Це польська кулінарна особливість. За їх смаком сумують поляки, які живуть за кордоном. Їм не вистачає цього смаку. Огірки – вони панують на польських столах, але на огірках світ солінь не закінчується. Королева солінь – це, звичайно ж, капуста (без використання оцету!). Вона смачна, корисна і має нібито (?) ... низьку калорійність. У різних країнах світу цінують мариновані продукти. У Польщі великою популярністю користуються смачні мариновані помідори з України. Соління мають самі переваги та дивовижні поживні властивості. Це найкращий природний пробіотик, вони забезпечують цінними вітамінами, регулюють обмін речовин, зміцнюють імунітет ... і вони смачні. Успіх полягає в правильних пропорціях інгредієнтів - і саме тут в кухонній практиці застосовується математика.

ЕКСПЕРИМЕНТ

Основний рецепт малосольних огірків дуже простий. Купуєш, або збираєш малі спеціальні огірочки (огірки-вужі для цього не підходять!), миєш і вкладаєш їх у більшу банку або глиняний горщик. Скільки огірків - така банка, або навпаки. Між шарами огірків кладеш кріп – довгі гілочки, які потрібно зім'яти або поламати, щоб вони помістилися. До цього обов'язково корінь хрону, зубчики часнику і те, що тобі подобається, наприклад, лист дуба, лист вишні, чилі, горошини перцю, лавровий лист. Кип'ятиш воду зі спеціями, багато солиш (найкраще підійде кам'яна сіль без добавок). І заливаєш огірки. Якою водою залити? Є дві школи – одні беруть окріп, а інші – охолоджену воду. Можна експериментувати. Запитай дорослих і вибери свій власний метод. Зроби експеримент. Одну банку огірків залий киплячим розсолем, іншу охолодженим. Перевір, які з них будуть готові до споживання швидше. Чи ти знаєш, що якщо добре закриєш банку і почекаєш деякий час, то матимеш власні мариновані огірки? У них багато вітаміну С, а хімії - нуль.

РЕЦЕПТ

Опрацюй рецепт страви, складником якої будуть малосольні огірки. На вибір: основна страва, чи закуски, бо десерт навряд чи. Що б це не було, три зірки ти вже маєш.

Тут місце на твою фірмову страву.

РОЗШИРЕННЯ БАЗИ

Відкрий для себе маринування і роби різноманітні соління. Будеш здорова/ здоровий, приємно здивуєш близьких, а гостей звалиш з ніг. Шукай рецепти, експериментуй. Переконайся сам, що замаринувати можна багато неочевидних овочів. Пробуй, під час сезону свіжих овочів піди на місцевий ринок. Для маринування підходять цибуля, редис, помідори, часник, буряк, лимони ... Знайди рецепти в мережі, в старих кулінарних книгах або експериментуй на власний розсуд. Доки не відшліфуєш майстерність. Найголовніше, щоб було смачно, корисно буде точно.

Тут місце для того, щоб записати найбільш експортний рецепт твого авторського, фірмового соління.

ПЕРШИЙ КРОК

Кожна країна має свої кулінарні особливості. Визначте, які соління – надзвичайно корисні для здоров'я – найпопулярніші в обох країнах. Зробіть на кухні просту лабораторію та експериментуйте з квашенням різних овочів за різними рецептами. Кілька днів і можна скуштувати, оцінити смаки, вибрати „короля і королеву соління”.

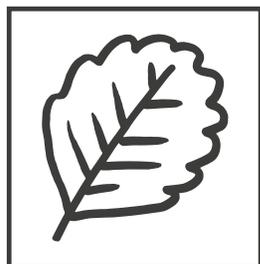
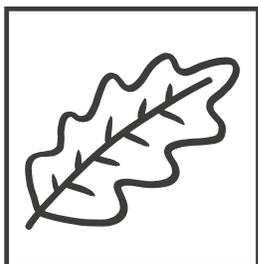
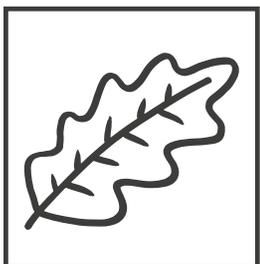
СОСНА, БЕРЕЗА, ДУБ

У ПОЛЬЩІ ЗЕЛЕНО. ЦЕ ЗАСЛУГА ЛІСІВ

Польські ліси багаті різноманітною рослинністю. До того ж, вони доступні для кожного (крім окремо відведених місць, наприклад, лісових посадків, всі можуть ними гуляти). Але не скрізь так добре. У деяких країнах можна прожити все життя і не бути у жодному лісі, тому що більшість з них є приватною власністю. У нас є багато лісів: хвойні, мішані, грабові, тугайні, вільхові, бори, букові та дубові ліси. Кожен ліс є різним, має свої принади і таїть у собі лісові скарби - гриби, чорниці. Лісові глушини дають теж прихисток диким тваринам – великим і малим. Інша справа – придорожні дерева. У деяких регіонах на узбіччях місцевих доріг ростуть ряди старих, великих дерев, які ще зберегли свою красу. Це останній момент, щоб насолодитися їх видом, бо їх починають зрізати „під корінь”. Уздовж багатьох доріг залишаються тільки сумні пам’ятники у вигляді пеньків. Є ще мальовничі самотні дерева - вони велично стоять посеред широкого поля і захоплюють своєю формою. Це не пальми, не пінії, секвої, чи баобаби, але вони ні в чому їм не поступаються. Вони прекрасні.

МЕМО

Відкрий для себе джерело знань і натхнення – альбом, путівник, Вікіпедія. Може в бібліотеці, чи у знайомих знайдеш незвичайну книгу Петера Воллебена „Таємне життя дерев” (видавництво „Отварте”)? Намалюй, розфарбуй, сфотографуй та виріж силуети дерев з їх листями, плодами, назвами. І зроби саморобне мемо. Це може бути простий варіант – по дві картки, може бути професійний - три або чотири для кожного виду. Буде весело і ти станеш фахівцем з дерев – дендрологом.

ТЕСТ

Ти вже знаєш, як називається спеціаліст, який знає все про дерева. Дендролог. Знання дерев – це приємна компетентність. Завжди краще знати яке дерево ти бачиш, ніж не знати. Подививсь навколо. В парку, в лісі, біля дороги. Дерева усюди. Чи ти знаєш, що це за дерева? Знаєш? Супер. Не знаєш? Тоді дізнайся. Будь їх опікуном і захисником. Запиши, які дерева ти бачила/бачив та які знаєш. Можеш також записати, де і коли ти ними милувалася/милувався, зробити гербарій з листя. Навчися розпізнавати деревину різних порід.

Акація

Береза

Бруслина

Бук

Вільха

В’яз

Горобина

Граб

Дуб

Клен

Липа

Модрина

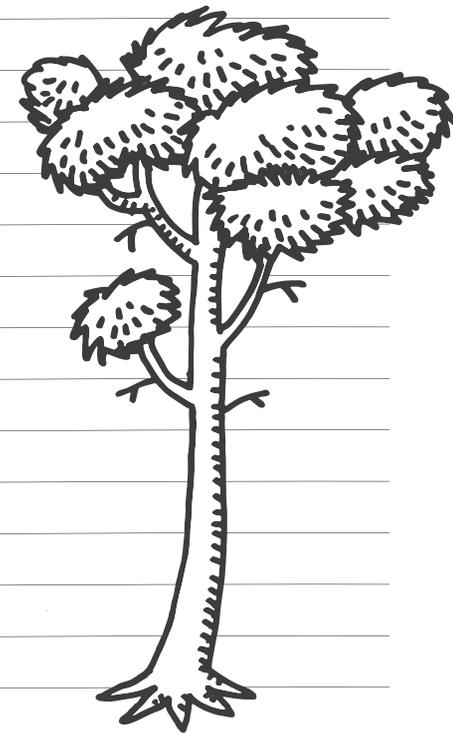
Сосна

Тополя

Ялина

Ялиця

Ясен

ПЕРШИЙ КРОК

Які дерева найпопулярніші в Україні? Чи наші очі радують такі ж самі види дерев? Знайдіть найпоширеніші види в Інтернеті – подивіться на їхні форми, листя, плоди. Перевірте та порівняйте назви обома мовами (найпростіше використовувати латинські назви видів). Ідіть разом у парк, ліс і пізнавайте об’єкти наживо.

СУПЕР, КЛАСНО, МЕГА АБО ЛАЖА...

РОЗУМІННЯ МІЖ ПОКОЛІННЯМИ

Як спілкується молодь? Ти знаєш найкраще. Це твоя мова. Мова твого оточення. Завжди так було – молодь мала свою мову, свою лексику, свої висловлювання і мовно відмежовувалася від старшого покоління. Це природний стан речей. Молодіжний сленг колись існував лише в усній формі, а з часів Інтернету та мобільних телефонів він з'являється і в письмовій – SMS, електронні листи, твіти, записи в соціальних мережах. Кожен канал зв'язку має свої правила. Манера розмови молодого покоління живе, постійно змінюється, одні слова швидко зникають, інші закріплюються в розмовній мові, з'являються нові модні слова. Молодь не любить, коли старші говорять, як вони. Це штучна і кумедна спроба скоротити дистанцію, вона насправді невдала. Проте варто тримати руку на пульсі, щоб різні покоління розуміли один одного.

ПЕРЕДБАЧЕННЯ МАЙБУТЬОГО

На що ти робиш ставку? Які слова незабаром зроблять кар'єру в мові молоді? Запиши свій вибір. Час покаже, чи ти маєш рацію.

ПЕРШИЙ КРОК

Це може бути складне завдання, можливо, перекладач Google не допоможе, але це може бути цікаво. Розкажіть один одному про слова та фрази, які ви використовуєте, розмовляючи з однолітками. Вчіться їх один у одного, вони обов'язково знадобляться в спілкуванні поколінь.

КОНФЛІКТ ПОКОЛІНЬ

Цікаво, ти знаєш, що означають наступні слова. Якщо не знаєш, запитай у старших. Разом допиши інші, з різних поколінь, з різних часів. Чи використовуються якісь із цих слів, висловів сьогодні? Фуфло, а може, краще звучить – лажа? Як думаєш, чи якесь з цих слів має шанс вернутися у мову молоді?

- Шарити
- Чувак/чувиха
- Облом
- Задовбати
- Впадло
- Морозитись
- Кльово
- Facetka
- Лайк
- Тусня
- Пофіг
- Кул
- Лажа
- Класно
- Жиза
- Чілити
- Краля
- Няшний
- Сорян
- Треш
- Лол
- Мега
- Бабки
- Сіащо
- Відпад
- Валити
- Глюк
- Гонево
- Жлоб
- Вдупляти
- Жесть

ЛІЧИЛКИ

У КОЖНОГО ПОКЛІННЯ СВОЇ РИМИ

Лічилки, віршики, потішки, співанки, повторюванки. Перша зустріч дітей з рідною мовою, перше тренування пам'яті, будівлення мережі нейронів. Короткі форми, часто перли, легкі для запам'ятовування, римовані, логічні чи абстрактні, з сенсом, чи безглузді, ввічливі й неввічливі — це перша пригода з літературою. Потішки, іноді авторські, часто анонімні, переходять з покоління в покоління, тривають і не застарівають у нові часи. Про тварин, пороки, людські якості, чаклунів і магію, про побутові ситуації. Хтось знає технологічну лічилку? Чи є програми для смартфонів з автоматичними лічилками для дітей? Ні. Для лічилки потрібно двоє. Тільки тоді є забава: один лічить, другий слухає, жваво реагує, емоційно закінчує, обоє сміються в сотий раз до кінця. Під час гри, їжі, перед сном, у лікаря, в машині. У кожній ситуації. Лічилки – це наш код між поколіннями. Кожна національність має і плекає свої, своєю рідною мовою, ті які чули ще від колиски та зберегли у пам'яті завдяки постійному повторенню. Кожен чув, кожен повторював, кожен... забув, але ми тримаємо їх у собі.

КОНКУРС

Можеш організувати конкурс. Збери групу - кількість і склад на твій розсуд. Роздай картки. Визнач час. Попроси написати якомога більше лічилок, не повністю, вистачить початок. (Ти не береш участі в грі, тому що у тебе є підказка у вигляді списку на наступній сторінці. Ти будеш суддею). Цікаво, хто знає і пригадає найбільше. Найстарші? Наймолодші? Полічіть разом. Посмішка гарантована.

ПЕРШИЙ КРОК

Ще одне важке мовне завдання. Може виявитися, що дитячі строфи практично не можна буде перекласти, хоча можна спробувати за допомогою онлайн-перекладача. Перед вами стоїть амбітний виклик – згадайте улюблені вірші та спробуйте передати своїми словами: що відбувається. Якщо ви не можете знайти слова, спробуйте розіграти сцени своїм обличчям, жестами, мовою тіла (пантоміма).

ЗАКІНЧИ...

Заверши самостійно або за допомогою близьких людей, можливо, ти знайдеш це в джерелах.

- Котилася торба
З великого горба.
А в тій торбі
Хліб-паляниця.
Кому доведеться,
Той буде жмуритися.
- Бігли коні під мостами
З золотими копитами.
Дзень, брязь — вийшов князь!
Тут циганка ворожила,
Шматок сала положила.
Ось воно є — щастя твоє!
- Раз, два, три, чотири, п'ять!
Вийшов зайчик погулять.
Як нам бути, що робити?
Треба зайчика зловити.
Будем знову рахувати:
Раз, два, три, чотири, п'ять.
Зараз я їду шукать!
- Вісім вишеньок дозріли,
Дві - ледь-ледь почервоніли,
Стала сойка щебетати,
Взялась вишні рахувати -
Полічити всі не може,
Ну, а ти їй допоможеш?
- Тікав заєць через міст.
Довгі вуха, куций хвіст,
А ти далі не тікай,
рахувати починай,
раз, два, три - вийди ти.
- Еники-беники їли вареники.
Еники-беники, квас:
вийшов маленький Тарас.
- П'ять зайчаток вийшли з дому.
Спершу стали по одному,
Потім - в пари, топчуть сніг,
Хто без пари - геть побіг.
- Іде коза рогата,
веде діток, кошлата.
А хто козу торкне -
того коза штурхне.
- Сидить жаба під корчем,
зачинає рити,
На кого це слово впаде -
той буде жмурити.
- Десять, дев'ять,
Вісім, сім -
Замовкає в небі грім.
Линуть хмари де-не-де.
Далі цифра шість іде.
В лузі скошена трава -
П'ять, чотири, три і два.
Після двійки - одиниця.
От і йди тепер жмуриться!
- Вісім вишеньок дозріли,
Дві - ледь-ледь почервоніли,
Стала сойка щебетати,
Взялась вишні рахувати -
Полічити всі не може,
Ну, а ти їй допоможеш?

Привітання наймолодших гостей з України

Ласкаво просимо на гостинну землю Польщі. Добре, що ми можемо зустрітися, хоча за драматичних обставин. Війна не повинна бути частиною нашого життя, але вона стала. Ніхто з нас не хоче такого світу. Ми знаємо, що Ваші серця, думки, емоції там, в Україні. Ви були змушені покинути свої домівки, друзів, свою країну. Допомогати – наш людський обов'язок, але ми хочемо, щоб Ви знали, що ми допомагаємо Вам не почуття з обов'язку – ми допомагаємо, бо цього прагне наше серце. Ми з Вами і будемо з Вами. Ми пропонуємо допомогу, гостинність, розмови та підтримку. Ви можете розраховувати на нас.

